

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

голова Приймальної комісії

 проф. Ігор Цепенда

«24» квітня 2023 р

ПРОГРАМА
вступного випробування з

Музичного мистецтва

для зарахування на навчання за ступенем доктора філософії за спеціальністю

025 – Музичне мистецтв

на основі освітнього рівня магістра (освітньо-кваліфікаційного ступеня
спеціаліста) при прийомі на навчання у 2023 році

Розглянуто та схвалено
на засіданні Приймальної комісії
Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника
Протокол № 1 від 24/04/2023 р.

Івано-Франківськ – 2023

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою вступного випробування з «Музичного мистецтва» є перевірка знань і відбір вступників для зарахування на навчання за ступенем доктора філософії за спеціальністю 025, Музичне мистецтво при прийомі на навчання на основі освітньо-кваліфікаційного рівня/ступеня спеціаліста/магістра до Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника у 2023 році.

Програма містить основні питання з музичного мистецтва та вимоги до іспиту.

Наведений перелік питань, які виносяться на вступне випробування дасть можливість вступнику систематизувати свої знання. Перелік рекомендованої літератури сприятиме у пошуку і підборі джерел підготовки для вступного випробування.

На іспит виносяться також дослідницька пропозиція абітурієнта, що охоплює план-проспект майбутньої дисертації (обсяг 3-5 сторінок), що містить обґрунтування актуальності та наукової новизни, мети, теоретичного і практичного значення дослідження.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «Музичне мистецтво»

1. Музична культура Стародавнього Сходу: Єгипет, Індія, Китай.
2. Музичне мистецтво античної Греції і Риму.
3. Музичне мистецтво епохи Середньовіччя. Арабська музична культура.
4. Музична культура Візантії. Західна Європа. Культова і світська музика. Ранне багатоголосся. Епоха ранньої поліфонії.
5. Музична культура епохи Відродження. (Характеристика та хронологічні рамки епохи Відродження. Загальна характеристика музичного мистецтва епохи Відродження.
6. Принципи строгого стилю у поліфонії. Формування та розвиток музичних поліфонічних шкіл: Італія, Нідерланди, Франція, Іспанія, Чехія, Польща.
7. Становлення і розвиток оперного мистецтва у Західній Європі (XVII– перша половина XVIII століття). Характеристика італійської, французької, німецької оперних шкіл.
8. Інструментальна музика XVII століття. Органна школа Італії та Німеччини. Творчість французьких клавесиністів. Скрипкове мистецтво Італії.
9. Музичне мистецтво епохи Бароко. Характеристика та хронологічні рамки епохи Бароко. Художня культура епохи Бароко.
10. Музичне Бароко. Творчість Й.-С. Баха – видатного представника епохи Бароко: органна, клавірна, вокальна.

11. Характеристика інструментальної та вокальної творчості Г. Ф. Генделя.
12. Музична культура другої половини XVIII століття. Передумови виникнення віденської класичної школи.
13. Основні тенденції розвитку форм і жанрів професійної інструментальної музики другої половини XVIII століття (соната, симфонія, концерт).
14. Основні риси віденського класичного стилю. Еволюція жанру симфонії у творчості Й. Гайдна та В.-А. Моцарта.
15. Особливості стилю фортепіанних сонат Й. Гайдна та В.-А. Моцарта.
16. Ораторіальна творчість Й. Гайдна. Ораторія "Пори року".
17. Культові жанри у творчості В.-А. Моцарта. "Реквієм".
18. Оперні реформи Х. В. Глюка та В.-А. Моцарта.
19. Музичне мистецтво Великої Французької революції. Симфонічна та фортепіанна творчість Л. Бетховена.
20. Романтизм у літературі та музиці. Вокальна та інструментальна творчість Ф. Шуберта.
21. Музично-критична діяльність і композиторська творчість Р. Шумана. Темі і образи музики Р. Шумана. Риси стилю. Фортепіанна та вокальна творчість композитора.
22. Просвітницька діяльність і композиторська творчість Ф. Мендельсона. Особливості композиторського стилю Ф. Мендельсона. Загальна характеристика фортепіанної та симфонічної творчості Ф. Мендельсона.
23. Німецька романтична опера першої половини XIX століття. Оперна Творчість К. М. Вебера.
24. Італійська романтична опера першої половини XIX століття. Характеристика оперної творчості Дж. Россіні, В. Белліні та Г. Доницетті.
25. Французька романтична опера першої половини XIX століття. Характеристика оперної творчості Дж. Мейєрбера.
26. Симфонічна творчість Г. Берліоза. Риси програмного симфонізму. Характеристика «Фантастичної симфонії Г. Берліоза.
27. Угорська музична культура I половини XIX століття. Ф. Ліст – основоположник угорської національної композиторської школи.
28. Програмний симфонізм Ф. Ліста. Симфонічні поеми і програмні симфонії Ф. Ліста.
29. Характеристика фортепіанної творчості Ф. Ліста.
30. Музична культура Польщі I половини XIX століття. Риси стилю творчості Ф. Шопена. Фортепіанні твори малої й великої форм Ф. Шопена.
31. Музична культура Німеччини II половини XIX століття. Сутність оперної реформи Р. Вагнера.

32. Музична культура Німеччини II половини XIX століття. Характеристика вокальної, фортепіанної та симфонічної творчості Й. Брамса.
33. Формування жанру ліричної опери у французькій музичній культурі II половини XIX століття. Оперна творчість Ж. Бізе.
34. Музична культура Італії II половини XIX століття. Принципи оперної драматургії Дж. Верді. Оперні "Ріголетто", "Травіата", "Аїда".
35. Чеська музична культура II половини XIX століття. Б. Сметана та А. Дворжак – класики чеської музичної культури.
36. Норвезька музична культура II половини XIX століття. Е. Гріг – основоположник норвезької музичної класики. Особливості стилю. Характеристика фортепіанної, вокальної та симфонічної творчості Е. Гріга.
37. Шляхи розвитку західноєвропейської музики кінця XIX – початку XX століть. Імпресіонізм в образотворчому мистецтві і музиці.
38. Сутність імпресіонізму як творчого методу. Фортепіанна та симфонічна творчість К. Дебюссі. Загальна характеристика творчості М. Равеля.
39. Філософсько-естетична основа веризму та його представників у літературі та музиці. Характеристика оперної творчості Р. Леонкавалло, П. Масканьї, Дж. Пуччіні.
40. Основні положення естетики експресіонізму в музичному мистецтві. Творчість композиторів ново-віденської школи (А. Шенберг, А. Берг).
41. Національна специфіка стилю бароко в українській музичній творчості. Становлення багатоголосого хорового співу в XVIII ст. Партесний концертний стиль і його місце в музичній культурі епохи.
42. Жанр опери у музиці XIX ст. Специфіка оперної естетики та форми.
43. Жанр симфонії у національних школах XIX ст.
44. Жанр симфонічної поеми у національних школах XIX ст.
45. Фортепіанна музика XIX ст.: національні виміри композиторської творчості.
46. Балетний жанр на зламі XIX – XX ст.
47. Символізм. Естетико-філософські основи. Втілення в різних видах мистецтва.
48. Хоровий концерт в Україні. (М. Березовський, Д. Бортнянський, А. Ведель).
49. Передумови зародження та розвитку жанрів вокальної лірики з XVII до початку XIX ст.
50. Джерела українського музичного театру. Вертеп і шкільна драма.
51. Музична освіта в Україні в XIV – XVIII ст. Музичні цехи, братські школи.
52. Музичне життя України в кінці XVIII – першій половині XIX ст.
53. Становлення музичного професіоналізму в Західній Україні у першій половині XIX ст. Перемишльська школа.

54. Формування і становлення українського музичного професіоналізму у другій половині XIX - початку XX ст.
55. Музична освіта в Україні у другій половині XIX ст.
56. Національна ідея в українській музичній культурі першої полов. XX ст.
57. Українська музична культура в 30-50-ті роки XX ст.
58. Жанр обробки українських народних пісень та його роль у контексті національного професійного музичного мистецтва.
59. Розвиток світської хорової творчості в контексті історії муз. культури.
60. Розвиток традицій української духовної музики у XX ст.
61. Українська кантата і ораторія.
62. Основні жанри і форми української класичної опери та їх історичний розвиток.
63. Український симфонізм. Основні напрями і представники.
64. Українська музична культура 60-80 років XX століття. Взаємодія різних культурно-стильових напрямів в українській музиці цього періоду.
65. Тенденції розвитку національної музичної культури в період розбудови української державності.
66. Формування українського музикознавства як науково-навчальної системи .
67. Музична культура української діаспори.
68. Музичне виконавство в українській діаспорі.
69. Заклади музичної освіти у середовищі української діаспори.
70. Творчість композиторів української діаспори.
71. Академічна музична творчість в період російсько-української війни: композиторські виміри.
72. Академічна й естрадна музична творчість в період російсько-української війни: виконавські виміри.
73. Творчість М.Лисенка.
74. Творчість М.Леонтовича.
75. Творчість В.Косенка.
76. Творчість К.Стеценка.
77. Творчість Я.Степового.
78. Творчість С.Людкевича.
79. Творчість Л.Ревуцького.
80. Творчість Б.Лятошинського.
81. Творчість М.Скорика.
82. Творчість В.Сильвестрова.

83. Творчість Є.Станковича.
84. Творчість Л.Дичко.
85. Провідні хорові колективи сучасної України.
86. Провідні інструментальні колективи сучасної України.
87. Народно-інструментальна музика в сучасній Україні.
88. Розвиток музично-фестивального руху в сучасній Україні.
89. Анатомічні основи музичного виконавства.
90. Психофізіологічні основи музичного виконавства.
91. Виконавський апарат музиканта. Його специфіка і методи формування.
92. Класифікація, акустична природа виконавського апарату (звучне тіло, подразник звукових коливань, резонатор і випромінювач звукових коливань).
93. Виконавський апарат музиканта. Його специфіка і методи формування.
94. Постановка виконавського апарату та її характерні риси.
95. Методичні принципи виконавської постановки.
96. Музична пам'ять та її види.
97. Музичне сприйняття.
98. Музичне мислення у виконавській творчості.
99. Основні засоби музичної виразності. Звук і тембр.
100. Основні засоби музичної виразності. Інтонія.
101. Основні жанри і форми виконавського мистецтва.
102. Засади формування творчої виконавської майстерності.
103. Інструктивний матеріал у формуванні виконавської майстерності (гами й етюди, їх види).
104. Мисленнєво-психологічні стимули формування виконавських художньо-технічних ознак.
105. Універсалізм як феномен професійної майстерності в сучасних умовах практичної діяльності музиканта.
106. Основні етапи формування художнього репертуару виконавця.
107. Етапи роботи над музичним твором (середня форма).
108. Етапи роботи над музичним твором(концерт).
109. Етапи роботи над музичним твором (соната).
110. Переклади та транскрипції у формуванні виконавської техніки.
111. Артистично-театральні засади виконавського мистецтва.
112. Робота в передконцертний період.
113. Проблема сценічного хвилювання. Концертні виступи.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Абрамович С., Чикарькова М. Світова та українська культура. Л., 2004.
2. Архімович Л., Гордійчук М. М. Лисенко. К., 1992.
3. Верещагіна О., Холодкова Л. Історія української музики ХХ ст. Тернопіль: Астон, 2010. 279 с.
4. Герасимова-Персидська Н. О. Псалтир в музичній культурі України XVI-XVII ст. *Музика і Біблія: Наук. вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського*. Вип. 4. К., 1999. С. 83-89.
5. Герасимова-Персидська Н. Роль церкви в музичних реформах кінця XVI – початку XVII ст. *З історії української музичної культури*. К., 1991. С. 3-8.
6. Герасимова-Персидська Н. Специфіка національного варіанту бароко в українській музиці XVII ст. *Українське бароко та європейський контекст*. К., 1991. С. 211-224.
7. Гукова, В.В. Світова музична література: музика і музична мова: перший рік навчання: навч. посібник для спеціалізов. мистец. навч. закл. К.: Мелосвіт, 2006. 172 с.: портр., нот. іл.
8. Гуревич А. Средневековый мир: Культура безмолвствующего большинства. М.: Искусство,
9. Епохи історії музики в окремих викладах. Навчальний посібник. Переклад з нім. Ю. Семенов. В 2-х томах. Одеса, Будівельник, 2004
10. Жаркова В. Б. Десять взглядов на историю западноевропейской музыки. Тайны и желания Номо Musicus» у 2-х томах К.: ArtHuss, 2018, 2020.
11. Жаркова В. Б. Прогулки в музыкальном мире Мориса Равеля (в поисках смысла послания Мастера). Монография. Киев: Автограф, 2009. 532 с.:
12. Іваницький А. Українська народна музична творчість: Навч. посібник. К.: Наук. думка, 1990.
13. Іванов В. Дмитро Бортнянський. К., 1980.
14. Історія української доживотної музики / Заг. ред. та упоряд. О. Я. Шреєр-Ткаченко. К., 1969.
15. Історія української музики: В 6-ти т. Т.1. К.,1987; Т.2. К.,1989; Т.3. К., 1990; Т.4. К.,1992. К., 1989.
16. Історія української радянської музики. К.: Музична Україна, 1990.
17. Казак І. І. Світова музична література. Ч. 1 / І.І.Казак. К.: Мелосвіт, 2008. 187 с
18. Карась Г. Музична культура української діаспори у світовому часопросторі ХХ століття. Івано-Франківськ : Тіповіт. 2012. 1164 с.

19. Кирдан Б., Омельченко А. Народні співці-музиканти на Україні. Київ: Музична Україна. 1980. 179 с.
20. Кияновська Л. М.Скорик: творчий портрет композитора в дзеркалі епохи. Львів, 1994.
21. Кияновська Л. Син століття. Микола Колесса в українській культурі ХХ віку. Львів: Видавництво НТШ. 2003. 291 с.
22. Кияновська Л. Сад пісень Івана Карабиця. Київ: Дух і Літера. 2017. 288 с.
23. Кияновська Л. Українська музична культура: навч. посіб. /Л. Кияновська. Тернопіль, 2000.
24. Козаренко О. Феномен української національної музичної мови. Львів, 2000.
25. Коменда О. Олександр Козаренко: піаніст, композитор, музикознавець. Луцьк : Вежа-Друк. 2017. 252 с.
26. Корній Л. . Історія української музики. Ч.2. /Л. Корній. К.; Харків; Нью-Йорк: М. П. Коць, 1998. 244 с.
27. Корній Л. Історія української музики. Ч.1. (від найдавніших часів до середини ХVІІІ ст.). Київ-Харків-Нью-Йорк: Вид-во М. П. Коць, 1996. 314 с.
28. Корній Л. Історія української музики: підручник для вищих муз. навч. закл. у 3 ч. / Лідія Корній. Ч. 3: ХІХ століття. К.; Нью-Йорк: Вид-во М. П. Коць, 2001. 478 с.
29. Корній Л.П., Сюта Б.О Історія української музичної культури : підручник для студентів вищих навчальних закладів / До 100-річчя Національної музичної академії України ім. П.І. Чайковського. К.: НМАУ ім. П.І. Чайковського, 2011 736 с.
30. Корольок Н. Корифеї української хорової культури ХХ століття. Київ: Музична Україна. 1994. 285 с
31. Котляревський І. А. Загальні основи науково-дослідної роботи. Київ: [б.в.]. 2008. 94 с.
32. Кошиць О. Про українську пісню й музику. Київ: Музична Україна. 1993. 47 с.
33. Кудрик Б. Огляд історії української церковної музики. Львів: Інститут українознавства імені І. Крип'якевича НАН України. 1995. 128 с. 331.
34. Кузик В. В. Лев Миколайович Ревуцький. Київ; Ніжин: Видавець Лисенко М. М. 2011. 83 с.
35. Культурологічні проблеми української музики (наукові дискурси пам'яті академіка І.Ф.Ляшенка). *Науковий вісник НМАУ ім. Чайковського*. Вип. 16. К., 2002.
36. Лісецький С. Євген Станкович. К., 1984.
37. Людкевич С. Дослідження, статті, рецензії, виступи / упоряд, ред., переклади, вступ. стаття і прим. З. Штундер. Львів: Дивосвіт. 1999. Т. 1. 495 с.
38. Людкевич С. Дослідження, статті, рецензії, виступи / упоряд., ред., переклади, вступ. стаття і прим. З. Штундер. Львів: Дивосвіт. 2000. Т. 2. 815 с.

39. Ляшенко І. Національні традиції в музиці як історичний процес К.: Музична Україна, 1973. 325 с.
40. Ляшенко І. Ф. Національне та інтернаціональне в музиці. Київ: Наукова думка, 1991. 272 с.
41. Маценко П. Нариси до історії української церковної музики. Київ: Музична Україна, 1994. 152 с.
42. Микола Лисенко у спогадах сучасників: у двох томах / редкол. : А. П. Лященко (голова) та ін.; Р. Я. Пилипчук, упоряд. текст., ілюстр. м-лу, передмова, коментарі. Т. 1. Київ: Музична Україна, 2003. 344 с.
43. Михайличенко О. В. Музично-педагогічна діяльність українських композиторів і виконавців другої половини ХІХ – початку ХХ ст. Суми: Мрія-1, 2005. 102 с.
44. Москаленко В. Г. Лекції по музикальній інтерпретації. Київ: Клякса, 2012. 272 с
45. Музична україністика: сучасний вимір. Вип. 7. Постать Миколи Лисенка в європейському й національному історико-культурному контексті. 2012. 440 с.
46. Неболюбова Л. Музыкальная культура Германии и Австрии рубежа ХІХ–ХХ веков. Густав Малер. Рихард Штраус. Киев: Музыкальная Украина, 1990. 164 с.
47. Немкович О. М. Українське музикознавство ХХ ст. як система наукових дисциплін. Київ: Сталь, 2006. 534 с.
48. Ольховський Ю. А. Нарис історії української музики. К.: Муз. Україна, 2003. 512 с. : нот.
49. Павлишин С. Василь Барвінський. Київ: Музична Україна, 1990. 88 с.
50. Павлишин С. Зарубежная музыка ХХ века. К., 1980.
51. Павлишин, С. Музыка двадцатого століття: навч. посібник для вищ. навч. закл. культури і мистецтв І–ІV рівнів акредитації. Львів. держ. муз. академія ім. М. Лисенка. Львів: БАК, 2005. 232 с
52. Пархоменко Л. О. Кирило Стеценко. Київ: Музична Україна, 2009. 392 с.
53. Православна монодія: її богословська, літургічна та естетична сутність: *Наук. вісник НМАУ ім. П.І. Чайковського* / Упоряд. О. Ю. Шевчук. Вип. 15. К., 2001.
54. Ревуцкий Л.Н. Статьи, воспоминания. К., 1989.
55. Ржевська М. На зламі часів. Музика Наддніпрянської України першої третини ХХ століття у соціокультурному контексті епохи. Київ: Автограф, 2005. 352 с
56. Роллан Р. Гендель. М.: Музыка, 1984.
57. Рудницький А. Українська музика. Мюнхен: Дніпрова хвиля, 1963. 406 с.
58. Самойленко А. Музыковедение и методология гуманитарного знания. Проблема диалога. Одесса: Астропринт, 2002. 244 с.
59. Самохвалов В. Борис Лятошинский. Київ: Музична Украина, 1981. – 50 с

60. Северинова М. Ю. Архетипи в культурі у проекції на творчість сучасних українських композиторів. Київ: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтва, 2013. 300 с.
61. Скорик М. М. Структура і виражальна природа акордики в музиці ХХ століття. Київ: Музична Україна, 1983. 160 с. 540.
62. Скорульська Р., Чуєва М. Микола Лисенко. Дні і роки. Київ: Музична Україна, 2015. 744 с.
63. Степурко В. І. Вияви мистецької інтроверсії у творчості композиторів України другої половини ХХ – початку ХХІ століття : автореф. дис... канд. мистецтвознав. (доктора філософії): 26.00.01. Київ, 2017. 23 с.
64. Стецюк Р. Віктор Косенко. Київ: Музична Україна, 1974. 56 с.
65. Сюта Б. Музична творчість 1970-1990 років. Параметри художньої цілісності. Київ, Грамота, 2006.
66. Цалай-Якименко О. Київська школа музики ХVІІ століття. Київ; Львів; Полтава, 2002. 487 с.
67. Черепанин М. Музична культура Галичини (друга половина ХІХ – перша половина ХХ століття). Київ: Вежа, 1997. 328 с.
68. Черкашина М. Историческая опера эпохи романтизма. К., 1986.
69. Чигарева Е. Оперы Моцарта в контексте культуры его времени. М., 2001
70. Шамаєва К.І. Музична освіта в Україні у першій половині ХІХ ст. К., 1996.
71. Шреєр-Ткаченко О. Історія української музики. К.: «Музична Україна», 1980. 198 с.

Електронні ресурси

1. <https://www.europeana.eu/en> – Європейська цифрова бібліотека.
2. <http://www.nbu.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.
3. <http://elib.nplu.org/collection.html?id=33> – Національна парламентська бібліотека України.
4. <http://lib.pnu.edu.ua/> – Наукова бібліотека Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
5. <http://www.lsl.lviv.ua/index.php/uk/golovna2/> – Львівська національна наукова бібліотека імені В. Стефаника
6. <http://lib.onu.edu.ua/> – Наукова бібліотека Одеського національного університету імені І. Мечникова
7. <https://korolenko.kharkov.com/> – Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка.
8. <https://lib.if.ua/> – Івано-Франківська обласна універсальна наукова бібліотека імені І. Франка
9. <http://www.twirpx.com/files/art/music> – Музичне мистецтво-все для студента.
10. <http://pidruchniki.ws/> – Бібліотека українських підручників

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Порядок проведення та критерії оцінювання вступних випробувань регулюється Положенням про організацію вступних випробувань у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

У відповіді вступного випробування абітурієнт повинен продемонструвати комплексні ґрунтовні знання з історії світової й української музики, аналізу музичних форм, інструментознавства, виконавського мистецтва. Відповідь на питання виконавського спрямування повинна містити використання конкретних прикладів. Обговорення дослідницької пропозиції здійснюється в межах вступного випробування.

Оцінка	Критерії оцінки відповідей на теоретичні питання та обговорення дослідницької пропозиції
Незадовільно 1-4 бали	Відповіді на питання неправильні або відсутні, не висвітлюють зміст поставлених питань. Дослідницька пропозиція не представлена або не обґрунтована.
Задовільно 5-6 балів	Відповіді на питання неточні або частково неправильні, не висвітлюють повною мірою зміст поставлених питань. У дослідницькій пропозиції недостатньо обґрунтовані актуальність, наукова новизна, теоретичне і практичне значення.
Добре 7 – 8 балів	Відповіді на питання неповні. Дослідницька пропозиція не повною мірою відображає актуальність, новизну, теоретичне і практичне значення.
Відмінно 9 – 10 балів	Відповіді на питання повні, глибоко висвітлюють зміст поставлених питань. У дослідницькій пропозиції повною мірою обґрунтовані актуальність, наукова новизна, теоретичне і практичне значення